

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:

Pe un an	240 Lei
Pe jumătate de an	120 Lei
Pe un pătrar de an	60 Lei
Un număr	5 Lei
Pentru străinătate pe un an	300 Lei

APARE DUMINECA

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează relațiilor „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Sărbătorirea Voevodului Mihai.

Miercuri, în ziua sfinților arhangheli Mihail și Gavril s'a serbat ziua numelui Măriei Sale Mihai, Marele Voevod de Alba-Iulia moștenitorul tronului.

Semnificație deosebită a avut această a 18-a aniversare a zilei onomastice pentru Vlăstarul nostru Regesc, deoarece Constituția îl declară major, conferindu-i calitatea de senator și membru al Academiei Române.

Ci îndeosebi sărbătorească a fost ziua sfinților paznici ai comorilor cereștii pentru noi în acest an din motivul că Moștenitorul tronului român este Copilul iubit al întregii națiuni române, este nădejdea zilei noastre de mâine.

Precum omul se leagă cu tot atașamentul sufletului său, de viitor, oricât i-ar fi prezentul mulțumitor, tot așa poporul nostru românesc răspândit pe întinsul țării, nutrește cu doririle sale și cu duiosia sa caracteristică speranțele frumoase ale mândrului său Voevod.

Pentru acest popor, bun și gata de orice sacrificiu, pentru acest popor care cu o modestie impunătoare știe ascunde nobilele sale simțăminte dinastice, ziua onomastică a Voe-

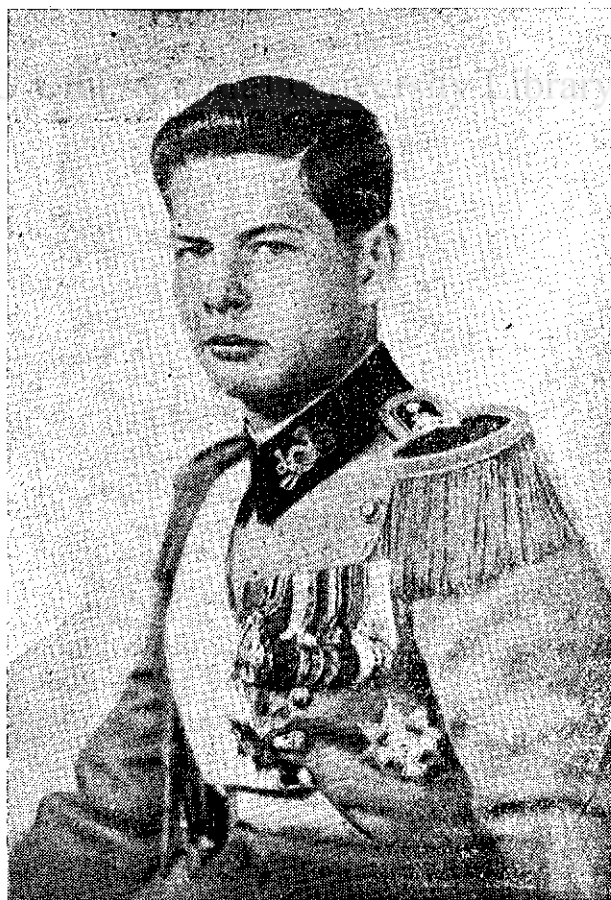
vodului Mihai constituie prilej de adâncă și sinceră bucurie.

În rugăciunea rostită de P. S. Părinte Episcop Vasile înconjurat de soborul celor opt preoți murmura rugăciunea întregului po-

por; era rugăciunea atâtor părinți, rugăciunea marelui familii românești după espreșia P. S. Părinte pentru sănătatea Aceluia care întrupează nădejdele și aspirațiile noastre de mâine.

● Augustul Său Părinte, Majestatea Sa Regele nostru însuși a pus aleasă grijă în creșterea și instrucția Voevodului Mihai. I-a dat tovarășia școlară a copiilor din toate provinciile țării și din toate păturile societății muncitoare; l-a crescut deștept și înțelegător, l-a instruit cu pricepere în cunoașterea oamenilor, a nevoilor și aspirațiilor lor.

Iată pentru ce datorăm profundă recunoștință Majestății Sale Regelui nostru: în copilul Său Regal, Majes-

MĂRIA SA MARELE VOEVOD MIHAI

tatea Sa Regele ni-a dat prototipul cetățeanului României de mâine; un moștenitor de tron desăvârșit, cea mai scumpă ofrandă ce o poate da un Rege țării Sale.

„Voi sunteți lumina lumii!“

Mai mult decât leghion este numărul acelor care combat sau direct urăsc biserica și clerul ei. Motivele sunt multe: unii umflați de știință sau bogăție, spun că biserica și clerul nu au nici un rost pentru că lumea este un ghem de viermi furioși care se bat între ei până cei mai tari rămân învingători și celor mai slabi nu le ajută de loc credința creștină cu toate instrumentele ei. Alții sunt mai concilianți și afirmă că biserica și clerul au avut rost destul de mare în trecut, dar azi, durere, faptele din trecut nu pot să aibe alt rost decât să fie material de bobizală pentru bieții elevi de școli primare și secundare.

A treia categorie o formează creștinii eleganți cari în cazurile când nu au încotro și trebuie să vie la biserică rabdă 20 și 30 minute ca niște patricieni români cu zâmbetul pe buze oridecatori vedeau pe o babă jertfind lui Zeus pe un cocoș.

Ce naivitate mai sunt și biserica și preoții dar ce să faci trebuie să-ți ascunzi părerile adevărate ca să nu superi și să provoci vulgul profan. Ce bine ar fi Doamne să fie așa cum cred „spiritele superioare că religia aceasta creștină este o simplă naivitate mai ales în secolul al 20-lea. Dar ce ne facem cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos care a spus lumii clar pentru toate vremurile: „Ceriul și pământul vor trece iar cuvintele mele nu vor trece“. Să luăm cuvintele evangheliei dearândul și să vedem anume care cuvânt al Mântuitorului l-a putut desminti lumea. Nu este cu puțință să găsești acest cuvânt după aproape două mii de ani de luptă crâncenă date contra legii creștine. Dincontra formă mărturiilor unor mari celebrități ale lumii credința și urmarea ei coincide cu epocile de mărire ale omenimei și că ce lucrează necredința nu mai trebuie să dovedim cu alte fapte decât cu cele pe cari le vedem cu ochii.

Domnul și Mântuitorul lumii spune învățăceilor săi: „Voi sunteți lumina lumii“, deci la nici un caz alții, să dispună de toate cunoștințele și măririle lumii,

„Exclusivitatea“ aceasta atât de învederat spusă au zgătănat-o împărații și retorii păgâni că doar, doar va cădea. Exclusivitatea aceasta o atacă azi cutare suștăr trecut cu furie la legea nouă ca și savantul necredincios care în toate dupăamezele se înfățișează cu o admirabilă promptitudine la cafenea pentru a face programe de muncă pentru toată lumea afară de D-sa și

pentru a croi osânde grele pentru toți păcătoșii dintre cari D-sa este imposibil să facă parte. Zădarnice sunt însă toate eforturile de a face trecătoare cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos. Biserica cu învățăturile ei propăvăduite prin preoți vor rămâne pentru toate timpurile adevărata lumină a lumii.

Un drum lung mă duce pe câmpii de toamnă ruginite și pustii. Viscolul năpraznic mă silește să poposesc în casa unui țaran care s'a așezat aici departe de orice sat sau oraș. E o casă plină de bătrâni și de nepoți. Ușile la casă sunt cam subțirele și eu mă mir cum nu li-e frică de nopțile întunecoase și de iernile grele. Nu-i vorbă de frică, fiindcă ai casei călătorească cu rândul în toată Dumineca și sârbătoare la biserica din satul cel mai apropiat. Moșul îmi confiază că el trăește foarte bine cu părintele unde merge la biserică. De aici? îl întreb eu. De aici și întotdeauna copiii mei cu mine am cinstit biserica și preotul nostru.

Rând pe rând affii că oamenii aceștia reslești de lume trăiesc liniștiți și fericiți din brazdele lor și din lumina evangheliei lui Hristos pe care o aduc cu rândul la casa aceasta așezată în pustietate.

Aici mi-a fost dat să văd ce poate face lumina bisericii. Această lumină îi păzește de relele multe cari pot veni asupra lor această lumină a făcut din familie model. Această lumină i-a făcut să nu simtă nici o nevoie de binefacerile multe ale satului și ale orașului pe care oamenii mei le cunosc așa de bine.

Mulțumind plec din această casă zidită pe lumina lui Hristos care suplinește toată știința și bogăția din lume și îmi scot din tolbă o carte de sute de pagini în care un autor strein să căznește să afle toate mijloacele prin care ar putea fi atrasă la biserică lumea intelectuală. Frumos e foarte frumos ce scrie omul acesta în această carte dar în sufletul meu parecă strigă puternice Cuvintele Domnului.

Voi sunteți sarea pământului!

Voi sunteți lumina lumii!

Și istoria dovedește că altă sare creștină și altă lumină decât lumina lui Hristos pe care o duc preoții în mijlocul poporului mai bună nu este. Sigur că propovăduitorii cari poartă și lumina lui Hristos au o sarcină grea dar ei batjocuriți, huliți, disprețuiți și neascultați nu pot să fie fiindcă Domnul spune: „A mea este stăpânirea în ceruri și pe pământ“ și „Cine nu vă primește pe voi nu mă primește pe mine“. Hulitorii bisericii și ai preoțimei să nu ieie pildă de încurajare dela cei ce au chinuit și omorât

pe ostașii lui Hristos fiindcă la urma urmei de acest Împărat vor fi judecați la osânda vecinică.

Ce plin de învățătură este exemplul celor fără de Dumnezeu din Spania cât de cu grabă au ajuns și vor ajunge la judecata pe care au binemeritat-o.

Să luăm seama de cuvintele Domnului „*Voi sunteți lumina lumii*“ sunt vecinice și neclătinabile.

Dr. Ștefan Cioroianu protopop.

Cosmogonia biblică și teoriile științifice.

De Pr. I. Firca.

(Continuare)

Experiența e titlul de mândrie al științelor pozitive, ea dă în special certitudinea; iar *Lapparent*, marele geolog, o consideră ca „sursă unică a adevărului“. ¹⁾ „Sistemele construite a priori n'au nici o valoare absolută“. ²⁾ Dacă rezultatul experienței e satisfăcător, inducția care s'a făcut e bună, iar legătura cauzală stabilită între fenomenul natural observat și presupusa lui cauză, e adevărată. S'a câștigat în felul acesta un adevăr care rămâne. Iar legile științifice formulate cu ajutorul unor asemenea inducții, cari își au originea în experiment, coincid exact cu realitatea. ³⁾

Experimentul se prezintă astfel nu numai ca mijloc propriu de cercetare în științele fizico-chimice ⁴⁾ dar și ca un criteriu care deosebește însăși asociațiile false de cele adevărate, ⁵⁾ în tot cuprinsul științelor exacte.

Și cu toate acestea, afirmă unii, că experiența însăși ar cuprinde în sine mai mult din principiile și „conjecturile“ rațiunii, decât din realitatea *nudă* a faptelor, ⁶⁾ mai ales că depinde de persoana care o face, de capacitatea ei, de felul și condițiunile în care se îndeplinește, de aparatele întrebuintate ⁷⁾ etc. În fine nu toți savanții interpretează și apreciază la fel rezultatele aceleiași experiențe, care mai are și cusurul de a nu putea fi oricând și în oricare caz folosită ⁸⁾.

Oricari ar fi însă corecțiunile ce se pot aduce acestor metode de cercetare pozitivă și oricare ar fi valoarea lor absolută, ele rămân

1) In „Science et Apologétique“, p. 93.

2) Ibidem. Kant, în „Critica rațiunii pure“ a mers atât de departe, încât a închis orice posibilitate de cunoaștere științifică, exactă și necesară a ceace nu poate fi obiect direct de experiență. Pentru el originea lumii, existența substanțială a sufletului, permanența eului, nu sunt obiecte ale cunoașterii, ci numai ale credinței morale sau religioase. (Mihail Antoniadă, în Notă introductivă la „Prolegomenele“ lui Kant, p. 12).

3) Cf. Isidor Todoran, op. cit. p. 44.

4) Cf. Pr. I. Mihălcescu, Apolog. p. 18.

5) Cf. Todoran, op. cit. p. 44.

6) Savin, op. cit. p. 98.

7) Const. C. Radu, op. cit. p. 30.

8) Vezi același, pp. 30—31.

totuși proprii și caracteristice științelor naturii și în desfășurarea tezei noastre acest fapt trebuie reținut.

Ordonarea, prin rațiune, a materialului brut oferit de observație și chiar de experiment nu are numai un rost teoretic, de potolire a dorului nostru de cunoaștere, ci și unul de ordin practic, acela de a ne face să prevedem anumite fenomene, deducându-le din cauzele lor. *A ști* — în domeniul științelor exacte — înseamnă *a prevedea*. Și atâta adevăr incontestabil conține o disciplină pozitivă, cât poate prevedea. ⁹⁾

Ex: Observarea migăloasă a *astrelor* are de scop, printre altele, să ne arate în ce momente le vom revedea în aceleași poziții, lucru de folos cel puțin pentru întocmirea calendarelor. *Meteorologia* va putea fără reproș să fie numărată între științele exacte, abia când prin perfecționarea metodelor ei ne va spune mersul perturbațiilor atmosferice și caracterul precis al timpului viitor. Cercetarea scoarței terestre în geologie are și scopul de a ne pune pe urma zăcămintelor de minereuri utile, ¹⁰⁾ prin așa numitele *prospecțiuni geologice*.

Prin urmare, putința de a prevedea este altă caracteristică a științelor exacte, pe lângă metodele specifice. Menținute pe linia acestor cerințe, științele naturale s'ar putea încadra în sfera acestei noțiuni. Îndată ce ies însă din ele, naturalistii cari dau explicații metafizice, oricât de logică ar fi înlănțuirea lor și oricât de obiectivi ar vrea să pară, se transformă în filosofi, cu vederi subiective, impuse mai mult de sentiment decât de convingerea strict științifică.

Cunoscând acum metoda științelor fizico-naturale, să cercetăm dacă în privința cosmogoniei poate fi alimentat cu date pozitive un conflict sau o contradicție față de afirmațiile biblice.

Noi, prin *credință*, primim din Sf. Scriptură că universul acesta nu s'a făcut la întâmplare, în urma jocului orb al legilor mecanice — uitând unii că noțiunea de lege implică în mod necesar un legiuitor — ci a fost creat în toată imensitatea și măreția lui de Dumnezeu cel atotputernic. Ajungem la acest adevăr și crezând în deplina exactitate a datelor cuprinse în Biblie și în general în întreg tezaurul dumnezeștii revelații, dar și prin meditație și reflexiune, pe cale rațională. Există o sumă de argumente în Apologetica creștină, cari îndrumă în mod constrângător și duc prin necesitate logică la existența Creatorului lumii. ¹¹⁾

(Urmează)

9) Vezi și pp. 10 și 63 din această lucrare.

10) Cf. Lapparent, op. cit.

11) Așa sunt: argumentul *cosmologic* (cu subdiviziunile lui, argum. *cauzalității*, *mișcării* și *contingenței*), argumentul *teleologic*, *ontologic*, *istoric*, *moral*, *psihologic* etc.

Probleme de autopastorație spirituală

În trupul văzut al ierarhiei bisericești se încuibă din ce în ce mai multe boale, care încep să ne amenințe armonia colaborării noastre cu imensul trup al Bisericii ascultătoare, prin disoluția sufletească în care intrăm.

Asistăm, astfel, noi păstorii de suflete, la o serie de compromisuri sufletești, ale noastre sau ale fraților noștri coegali în serviciu, care ridică mai mult decât oricând problema unei autopastorații spirituale și psihoterapii a sufletelor preoților noștri.

Determinat de aceste imperioase lacune în autopastorația noastră, m'am hotărât să mă ocup într-o serie de articole de unele dintre morburile mai vehemente, care ne amenință buna noastră reputație și activare în țarina largă și încă nu intensiv lucrată a Bisericii noastre ortodoxe, arătându-le pericolul, demonstrându-le urâciunea și oferindu-le antidotul leacului.

Nu vom ocupa, deaceea, în prezentul articol despre:

1. Ambițiile și poftele deșarte.

Dreaptă cumpănă între egoismul cras și altruismul exagerat (numai cu numele) există o iubire normală a persoanei și activității proprii.

Ceeace întrece normalul acestei autocântării, ceeace întrece normalul autoprețurii activității și persoanei proprii, devine ambiție deșartă, care iute își dă mâna și cu egoismul urât și cu poftele cele mai lipsite de temeii.

Cine nu cunoaște, astfel, ambiția altuia? Pe a sa rareori și-o vede, sau dacă și-o vede, atunci doar în urma unei ambiții mai exagerate decât aceea pe care o are el!

Ambițiosul văzându-le toate prin supraprețuirea sa, le socoate pe toate sub măsura sa; în fața lui nu există merite sau personalități; nu există păreri sau opere ale altuia; numai ale sale contează; numai maniera sa trebuie impusă!

Ceeace împiedică persoana sau activitatea sa, devine pentru ambițios lucrul cel mai odios; ceeace reușește altuia și lui nu, devine pentru ambițios lucrul cel mai detestabil.

Ambițiosul, deaceea, nicicând nu e satisfăcut de ceeace are, nicicând nu e mulțumit de starea sa. Neconținut vânează onoruri, neconținut vânează mărimi. Autoînșelăciunea sa neghioabă asupra persoanei și activității sale îl îndeamnă neconținut spre pretențiuni din ce în ce mai mari, la atitudini din ce în ce mai compromițătoare!

Ceeace nu posedă, este vânat prin mijloacele cele mai obscure, ceeace nu reușește devine nedreptate socială.

Cumplitul chin al ambițiosului în lupta cu pretențiunile lui exagerate și umflate și cu satisfacerea poftelor lui deșarte este viciat până a fi socotit o condiție pentru existență, o întrecere în lupta dură pe care o impune vieța.

Deaceea ambițiosul devine închis în el, egocentric murdar; în afară nu-și ia decât o mască de falsă rigoare și complexantă favoare pentru cei de rând, cu care vine în contact; totul ce-i servește spre arivism și parvenire ține ascuns; totul ce-i uman, moral și frumos nu-i servește decât ca vagi paleative pentru scopurile lui de ambiție și poftă monstruoasă.

Nici o cale pentru a parveni, deaceea, nu este exclusă; nici un sacrificiu nu este prea mare, când prin el se poate ogoia setea de mărire și de trecere peste vulgul din jur.

Ambițiosul, deaceea, e și canalia cea mai urâtă a adulației și lingușirii — și nu exagerăm a propriei sale înjosiri — numai cu scopul de-a ajunge odată și vai de cei ce se înșală asupra adevăratelor sentimente ce ei le nutresc!

Deoarece la ei nu există linie de conduită, atitudine constantă, sau sentiment de recunoștință!

Cât mai multă falsitate pentru cei de care au la un moment dat nevoie; cât mai multă ură pentru cei ce întâmplător dețin funcții importante, împiedică drumul, sau sunt superiori.

De aceste suflete pervertite de ambiții și poftede deșarte nu scăpăm nici în cler; s'au încuibat și aici și se manifestă cu o vehemență fără egal.

Și în Biserică, persoanele lor prețioase vor să fericească lumea, dar numai în locuri de mare mărire și onoare; dar numai cu mari titluri și cu vizibile și răsunătoare recunoașteri și distincțiuni. Altfel nu pot activa, altfel munca le e prea amară, îmbucătura prea seacă, fără udătura laudei!

Și este atât de grăitoare priveliștea ambițioșilor plini de laudă de sine, plini de atâtea subtile mijloace de-a-se scoate în evidență, de-a plasa ironii pentru confratele său și sarcasme referitoare la activitatea lui.

Ce e activitatea confratelui decât o poveste bună de adormit; meritele lui ce sunt decât artificii; chemarea lui ce e decât o înșelare?

Numai prin prisma persoanei și activității celui ambițios contează și prețuește cineva!

Și ce merite trebuie să aibă real acel cineva, ca să ajungă balonul umflat și sus înălțat al ambițiosului nu e nevoie să le enumerăm!

Unde duce acest sentiment negativ și distructiv de pace și armonie sufletească nu e nevoie să o spunem!

Preotul atins de ea nu lucrează, nu-și înobilează sufletul, aleargă zi și noapte după intervenții, plasează neconținut poftă și se zbuțumă zădarnic în marea majoritate a cazurilor...

Fiindcă așa de cunoscută este și măsura persoanei și activității lor!

Preotul ambițios se teme de muncă, el se îngrozește de durata obținerii unei răsplăți meritare și legale!

Și paragina în ogoarele pârlogite ale Bisericii așa de mult s'au întins și secerătorii mo-dești așa s'au împuținat!

Când nu ne va mai fi frică și groază de măsura cu care ar trebui în adevăr să ne măsurăm?

Când vom înlocui ambiția deșartă, pofta nesătulă, lingușirea, lauda de sine și egoismul urât cu floarea virtuților modeste și fără trâm-bițe, dar atât de necesare pentru înobilarea sufletelor noastre?

Când ne vom da seama că e vieță zădarnică aceea pe care o legăm de astfel de sentimente urâte?

Și când vom pricepe într'adevăr cuvintele sfântului apostol Pavel către Timotei: „*Te fă pildă credinciosului cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu credința, cu curăția, ca ni-meni să nu te disprețuiască*”. (I, 4, 12).

(Va urma)

Acer.

Sărbătoarea din comuna SILHA.

Ziua de 5 Noemvrie a. c. rămâne pentru posteritate o zi de praznic, pentru credincioșii din *Silha*, un fel de suburbie al orașului *Logoj*.

În preseara zilei s'a săvârșit sf. Utrenie, o priveghiere sfântă prescrisă de ritualul Bisericii noastre. Această slujbă a fost augurul sărbătorii. Biserica plină de credincioși, cu mic cu mare; stranele asaltate de cântăreți dimpreună cu maestrul lor, Biriescu, apreciatul cântăreț, care la orice ocazie se însufletește și ia parte când e vorba de a lauda pe Dumnezeu și a aduce plină recunoștință mai marilor Bisericii noastre.

Ce o să însemne, atâta cântare însuflețitoare și această slujbă de seara, se întrebau bătrânii și femeile curioase, care alergaseră la sf. slujbă? Măine vine la noi Preasfințitul, să ne vadă și să-l vedem, așa le spune părintele *Victor* și pruncii ridică glas cu bucurie; iar bătrânii se învesesc, că ajung să vadă și ei pe Ierarhul *Vasile*.

Des de dimineață poporul cu mic cu mare se adună înaintea sf. Biserici pentru întâmpinarea

Preasfințitului. Dar o vreme, din cale afară rea, vânt de te doboară, o ploaie deasă ca prin sită, lumea așteaptă: popor, intelectuali, corul mixt, cântăreți, preoțimea în odăjdii scilpitoare sub conducerea simpaticului protopresbiter Dr. A. Mihaescu, administrația cu dl primpretor Bujor Barbu și dl notar Ilie David din Coștei așteaptă înaintea Sf. biserici sosirea Arhiereului iubit. Nu vine, nu, e vreme din cale afară rea, șoptea poporul.

Dar ce nu face iubirea de părinte? toate le rabdă, toate le învinge, până și sufletul, viața își pune pentru ei; așa e, și deodată o mașină ostentată de cale, trage înaintea Sf. biserici, a venit, a sosit, care de care, îmbulzindu-se vrea să vadă pe vlădica.

Din mașină coboară Preasfințitul cu dl prefect Panaît Boitan și suită, protodiaconul Teodor Roșca și diaconul Iosif Rațec. Văzduhul se cutremură de urale, treascurile bubuie, cântăreții cântă tot cu mai mare podobie; iar timpul nu-i îngăduie, ca bineventarea să se facă înaintea sf. biserici, ci lumea intră în sf. biserică; iar în tindă, preoțimea cu Evangelia și sf. cruce face un semicerc, în jurul Stăpânului lor, un fel de asemănare a celor nouă coruri ale lui Dionisie Areopaghitul. Dl primpretor Barbu întâmpină pe Preasfințitul cu o magistrală orăție, presărată cu citate biblice, ce-l tradează că-i fiul fostului rector de academie, Dr. Barbu. La frumoasa bineventare, Preasfințitul îi mulțumește și-și exprimă bucuria, că Administrația lucrează mână în mână cu Biserica, ceea ce e un semn de cimentare în aceste timpuri grele.

Fiind vremea a face Domnului, se fac pregătirile ritualistice pentru începerea sf. Liturgii. Pe lângă pontificante servesc următorii: Preacucernicul protopresbiter Dr. A. Mihaescu, cucernicii preoți Ioan Nicorescu, preot pensionar în Logoj, Ștefan Dorca din Coștei, Victor Popovici, parohul local, Sever Sebeșan din Banat - Comlos, protodiaconul Teodor Roșca și diaconul Iosif Rațec din parohia Botinești.

Sf. biserică e plină de popor între care am putut observa de dl prefect al județului Panaît Boitan, primpretor dl Bujor Barbu, dl Ioan Mihăilean, directorul școlii de agricultură cu doamna, din localitate, dl Dr. Pompiliu Cioban, adv. în Timișoara cu doamna, fiul său Silviu Ciobanu adv. cu doamna, doamna Gal cu fiica și fiul, soția dlui director al Albinei, Logoj, doamna Nicorescu, dl Ilie David, notar în Coștei cu doamna, dl căpitan V. Bălășan, cond. trupei- lor din localitate, dl Sebeșan, inv. pens. din Secusgiu, premilitarii și alții.

Se începe sf. Liturgie în cea mai cucernică

atmosferă; corul mixt din loc dă răspunsurile frumos și e condus de un harnic tânăr, care face fală comunei. Cântările de strană le conduce dexterul cântăreț Biriescu cu discipolii săi.

O idee fericită a fost hirotonia întru preot a candidatului Rațec, săvârșită în fața poporului străin cum se sfințește această Taină vie, poporul privea actul sfințirii și cu înfrigurare asculta molittele sfinte, cetite de Arhiereu asupra capului preotului. Dar scena frumoasă cu înconjurarea sf. prestol, în semn că preotul se cunună cu Biserica și cântarea: „Isaia dăntuește etc.” cântată cu atâta dulceață de Ierarhul Vasile, m'a făcut să mă cuceresc și să cinstesc mult pe un astfel de episcop.

La priceasnă a ținut un adevărat cuvânt arhieresc, luând de motto cuvintele Mântuitorului adresate femeii vindecate: „Îndrăznește, fiică, credința ta te-a mântuit”. Arată cum lumea de azi se străduiește să adune tot mai multe comori pământești, uitând în acest vârtej de grija ce trebuie s'o depue creștinul pentru suflet, care este viața omului, care trebuie s'o trăiască prin credință, precum condusă a fost și femeia din Sf. Evanghelie, care pentru viața sa, nutrită prin credință își căuta chiar cu pierderea averii sale pe la doftori să-și mântuiască viața.

Mai marele sinagogei Iair aleargă la Mântuitorul și de i-ar fi cerut toată averea sa, ar fi pus-o la picioarele lui Iisus numai să-i scape pe pe unica sa fiică dela moarte. Iată și aceasta căuta mai întâi sufletul fetei, care era însăși viața ei și având tatăl fetei credință tare și nemișcată, deși veniseră să-i spună, că a murit fiica ta, nu mai supăra pe Învățătorul, totuși a perzistat în al ruga să intre în casa lui și să ajute fiicei sale. Și credința lui Iair a milostivit pe Iisus și a înviat din morți pe fiica sa ce murise.

În asemănare trece Preasfințitul la viața practică și arată că sufletul soldatului român ce se nutrește cu credința Bisericii și a Neamului, face ca armele fără de suflet să le însufle izbândire, care luând suflet din sufletul ostașului român, nutrit cu credința străveche de creștin și român insuflă armelor ce le deține suflet de viață dătător cu credință de izbândă în viitor. Ca orice armă fie aceea, cât de perfecționată, de nu este însuflețită de celce o poartă, nu poate duce la nici o izbândă de viață a țării și neamului.

Pe fețele multor bătrâni și tineri văzut-am prelingându-se câte o lacrimă de mulțămire de renaștere a sufletului și vieții pentru Biserică, Neam și Rege.

Sub influența acestui cuvânt arhieresc stând, par'cam simțit un fior ce-mi aducea aminte de

Sf. Părinte Dionisie Areopagitul, care se exprimă despre Ierarhi: „Hierarhia are cea mai mare putere Dumnezească, orânduirea hierarhică este cea dintâi orânduire a lui Dumnezeu, pe care o vede cu bucurie; ea este în cer cea mai înaltă și aici pe pământ cea din urmă. Intreaga orânduire a hierarhiei noastre cuprinde în sine perfecțiunea și plinirea ei. Precum însuși Iisus este Capul Ierarhiei, totasemeni în fiecare Ierarh se plinește voia sa Dumnezească”.

*

Sfințitul Ierarh s'a ocupat în cuvântul său arhieresc și de fostul paroh al acestei parohii, *Isaia Popovici*, care a păstorit parohia *Silha* în curs de peste 60 ani cu toată vrednicia preoțească ale cărui merite autoritatea bisericească le-a apreciat mai demult și l-a distins cu brâu roșu. Iar decurând cu blană roșie, protopop onorar, asesor konzistorial și decorat cu ordinul de cavalier. Toate aceste vrednicii au îndemnat pe Stăpânul său, Ierarhul Vasile, să vină și să-i slujiască sf. parastas de 6 săptămâni în soborul preoților liturgisitori, în semn de vie răsplată pentru vrednicia sa preoțească.

La parastas a asistat tot poporul, intelectualii și toți membrii și neamurile familiei întristate, rudeniile și cunoscuții.

După parastas, Preasfințitul cu preoțimea, poporul, intelectualii, corul vocal, școlari, premilitari, în chip de litie, au eșit la cimitir unde Ierarhul Vasile a sfințit crucea de piatră a bine-meritatului preot *Isaia* și a soției sale.

În casa defunctului s'a slujit apoi pomana tradițională a Bisericii noastre, la care a luat parte Preasfințitul înconjurat de preoțime, intelectualii și rudeniile reposatului.

Aci se cumpănesc cuvintele Ecleziazticului:
„Dusu-s'a dreptul cu sunet!”

Pr. Ioan Nicorescu.

RECENZIE.

Traian Mager: Contribuțiuni la Istoria Unirii 1918-19. Arad, 1939*).

D-l profesor Traian Mager în cadrul Monografiei ținutului Hălmagiu, din care a apărut până acum 3 volume, volumul al IV-lea întregeste cadrul istoric.

Lucrarea D-Sale îmbrățișează în complexitatea lor, evenimentele desfășurate pe cursul superior al Crișului Alb (fostul județ al Zăran-

*) Prețul 150 lei.

dului în ultima lui întindere) inclusiv Corpul Voluntarilor Horia; întrucât întreagă acțiune privește organizarea ofensivei Diviziei 2 Vânători, pornite din regiunea Hălmeagului la 16 Aprilie 1919.

D. prof. Traian Mager a fost martor ocular al acestor mărețe zile trăite în Hălmeagiu, fiind Comandantul Secției și organizator în mare parte al desfășurării evenimentelor. Forma în care sunt descrise faptele petrecute este aceea a jurnalului, spicuiind însemnările zilnice ce și le-a făcut, precum și arhiva ce s'a putut păstra.

Iată capitolele principale ce le tratează: Revoluția din 1918. înființarea consiliilor și a gărzilor naționale, Gărzile naționale române în ținutul Hălmeagului: 4 XI 1918 — 16 II 1919; Sub teroarele trupelor maghiare; armata română ocupă Hălmeagiul: 16 II — 31 III 1919; Concentrarea trupelor române la Hălmeagiu și ofensiva dela 16 Aprilie 1919. Anexele cuprind: Memoriul prizonierului, căpitan Rudolf Titl, comandantul cadeților dela Dealul Mare. Colonelul Florian Medrea despre organizarea și reful Corpului Voluntarilor Horia, din memoriul col. Dumitru Dumitriu. Colonelul Dumitru Dumitriu despre eliberarea Hălmeagului, la 31 Martie 1919. Document privind organizarea Gărzilor Naționale din Ardeal, luna Noemvrie 1918. (pp. 201-228). Indicele alfabetic: ofițeri și subofițeri cari au activat în Corpul Vol. Horia, precum și alte persoane civile și militare cari au contribuit la organizarea Corpului (pp. 229-245). La sfârșitul volumului găsim documente fotografice.

Lucrarea d. prof. Traian Mager cuprinde evenimentele istorice recente după terminarea războiului mondial. — Ea este unică în felul ei. Concepută după forma unui memoriu — scrisă cu multă căldură și cu toate amănuntele necesare, ne dă o icoană fidelă a luptelor pline de rezistență ce le-au dat Români în regiunea Hălmeagului.

E o contribuție de seamă la istoria unirii 1918—19. Citită cu multă atenție, trezește în noi fiorii zilelor mărețe și pline de idealism ce le-au avut Români ardeleni, în anii 1918—19. Ar fi bine dacă și la noi în Banat s'ar lucra o astfel de monografie, mai ales, că sunt atâția martori oculari ai evenimentelor istorice petrecute în 1918—19. Până atunci lucrarea d-lui prof. Traian Mager, merită toată atenția și e bine să fie cercetată de cât mai mulți iubitori de trecut.

Prof. Constantin Rudneanu

Ș T I R I

Inființarea mitropoliei Olteniei și a episcopiei Timișorii. Monitorul Oficial publică în numărul său 259 de Miercuri 8 Noemvrie a. c. decretul-lege pentru înființarea mitropoliei Olteniei cu sediul în Craiova, precum și înființarea episcopiei Timișorii. Episcopia Râmnicului se desființează.

Baptiști reveniți. În Oravița-română a revenit la biserica străbună funcționarul Iosif Băcilă împreună cu întreaga familie; băiatul în vârstă de 5 ani a fost botezat de preotul Cornel Jurca spre bucuria obștei creștine ortodoxe din parohie.

Complot împotriva Cancelarului Hitler. Miercuri seara s'a săvârșit în München un atentat prin care se urmărea asasinarea cancelarului Germaniei, Adolf Hitler. Cancelarul a scăpat datorită unei întâmplări norocoase: în interes de stat a fost chemat urgent la Berlin și astfel a scăpat cu viață.

Aviz pentru cantori. Elevii școlii de cântăreți cari nu se vor prezenta la prelegeri până Miercuri în 15 Noemvrie a. c. vor fi exmatriculați.

Concurs

Nr. 99/399 prot. 1939.

Pe baza §-lui 63 din Statutul organic combinat cu § 23 p. 5 din acest Statut, precum și pe baza §-lui 7 din regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Consiliul eparhial publică concurs pentru înțregirea postului de protopresbiter în tractul **Bocșei-Montane**, cu sediul în Bocșa-montană.

Recurenții la acest post au să dovedească, că au calificățiunea prevăzută în concluzul Nr. III al congresului național bisericesc din 1888.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Dotațiunea dela parohia centrală protopresbiterială din Bocșa-montană constă:

a) Dela Societatea U. D. R. suma de 15.000 Lei adaus personal anual, care eventual se poate reduce ori revoca.

b) Bir parohial dela sf. biserică 3.000 Lei anual.

c) Taxele stolare uzitate.

2. Dotațiunea protopresbiterială care constă din:

a) Locuință în natură în casa fundatiională „Dr. Petru Borlovan“.

b) Birul protopresbiterial anual dela preoți conform decisului 32 din „Rescriptul declaratoriu iliric“, care prezent este de 100 Lei de preot anual, valoarea Leului stabilizat.

c) Sesiunea protopresbiterială din Jidovini, conform decisului Consistoriului diecezan Nr. 3902 B. ex. 1910 din 6 Septemvrie 1910.

d) Paușalul de cancelărie în mărimea votată an de an de către Adunarea protopopească.

Din considerare la probabilitatea unei eventuale noi arondări a protopresbiteratelor, viitorul protopop

va trebui să-și dea consimțământul la noua arondare, fără a putea formula vre-o pretensiune materială.

Reflectanții la acest post își vor înainta petițiunile lor ajustate cu documentele autentice despre calificățiunea lor și ocupațiunea lor de până acuma Consiliului eparhial în termen de 30 de zile dela prima publicare a acestui concurs în „Foaia Diecezană“.

Recurenții din alte eparhii vor avea să-și exopereze învoirea Consiliului eparhial pentru a putea recurge.

Recița-montană, din ședința Consiliului protopopesc ținută la 27 Septembrie 1939.

Dr. Iosif Ieremie
adm. protopopesc.
Nr. 5691 B. ex. 1939.

Cornel Ișfan Stan
notarul cons. protopopesc.

Concursul de față se aprobă și se publică.

Caransebeș din ședința Cons. eparh. ținută la 11 Oct. 1939.

3—3

Episcopul:
† VASILE

In baza ordinului Venerabilulu Consiliu Eparhial Nr. 4486 A. ex. 1939 din 15 Septembrie 1939, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pentru postul de preot la parohia de clasa I-a din comuna **Moldova-nouă**, protopresbiteratul Bisericii-albe devenită vacantă prin mutarea Prea Onoratului Domn protopresbiter Ioan Oravițanu, la sediul Răcășdia.

I. Beneficii:

1. Subvenție anuală dela Societatea U. D. R. Lei 15.000.
2. Venitele stolare uzitate.
3. Casa parohială cu supraedificatele economice necesare.

II. Indatoriri:

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorițele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă și sărbătoare și a catehiza la școala primară fără nici o altă renumerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întru cât vor avea cvalificațiunea cerută pentru parohii de cl. I-a precum și binecuvântarea Prea Sfinției Sale Parintelui Episcop diecezan, să-și înainteze cererile, adresate Consiliului parohial ort. rom. din Moldova-nouă, prin Prea Onor. Oficiu protopopesc al tractului Bisericii-albe în Răcășdia.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabilă încunoștințare a Prea Onor. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie, tipic și cântare, însă nici decum în ziua de alegere.

Moldova-nouă, la 3 Octomvrie 1939.

Președintele: L. S. Secretar:

Constantin Popescu
preot ad-tor.

Ion Ungureanu

Nr. 1520 ex. 1939.

In conțelegere cu Oficiul protopopesc.

Răcășdia, la 6 Octomvrie 1939.

3—3

Ioan Oravițanu, protopresbiter.

Publicațiune de licitație.

In baza aprobării Venerabilului Consiliu eparhial No. 5109 ex. 1939 din 5 Septembrie a. c., consiliul parohial publică licitație pentru renovarea turnului sftiei biserici ort. rom. din Cliciova jud. Severin, pe ziua de 19 Noemvrie 1939 orele 2 d. m. Când se va începe licitație verbală.

1. Licitanții vor depune ofertă închisă la oficiul parohial local, împreună cu vadiul de 6% pin prețul lucrărilor în numerar, sau efecte, până la data de 19. Noemvrie a. c. înainte de ora 2 d. m. când se va începe licitație verbală.

2. Planul și devizul se pot vedea la oficiul parohial.

3. Spesele planului și devizului privesc pe antreprenorii cari vor lua asupra lor lucrările.

4. Participanților nu li se acordă nici un fel de spese.

5. La licitație se admit numai măeștri cu diplomă.

6. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a preda lucrările de tinichigiu și zidărie acelor antreprenori în care are mai mare încredere.

7. Contractele devin obligatorii pentru măeștrii cărora li se va acorda lucrare imediat după semnare, iar pentru comuna bisericească, numai după aprobarea Venerabilului Consiliu Eparhial.

Cliciova la 29. Octomvrie 1939.

Titus Crișciu
notarul cons. paroh.

2—2

Ioan Stefanoviciu
preș. cons. parohial.

La „Librăria Diecezană“

din Caransebeș, se află de vânzare:

1. Cruciulițe mari	Nr. 1 lei 8 bucata.
2. „ cu Sf. Ion cel nou	2 „ 4 „
3. „ cu una față	3 „ 3 „
4. „ mărturii de botez	4 „ 2 „
5. „ „ „	5 „ 1 „
6. „ simple	6 „ 2 „

*

1. Medalioane romburi cu Maica Dlui Nr.	1 lei 4 buc.
2. „ cu tânguirea Maicii Dlui „	2 „ 6 „
3. „ cu Maica Domnului	3 „ 6 „
4. „ pătrate cu Maica Dlui cu pruncul în brațe	4 „ 3 „
5. „ inimioare	5 „ 3 „
6. „ mici rotunde cu Maica Dlui „	6 „ 2 „

La „Librăria Diecezană“

din Caransebeș, se află de vânzare:

Smirnă kgr. a 220 lei.

Tămăie (lacrimă) „ „ 200 „